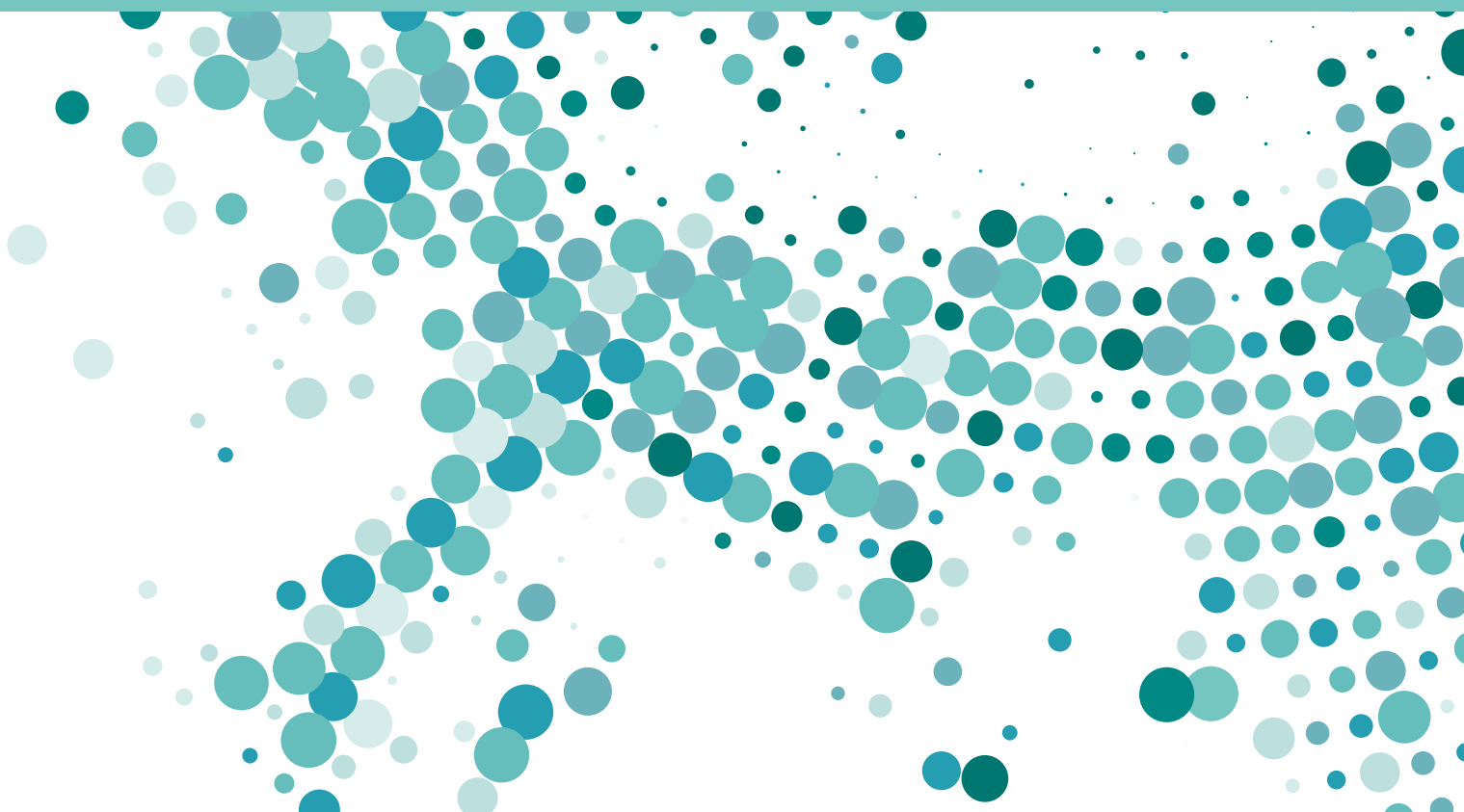

Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism

INRIKESMINISTERIETS PUBLIKATION 26/2016

Inre säkerhet

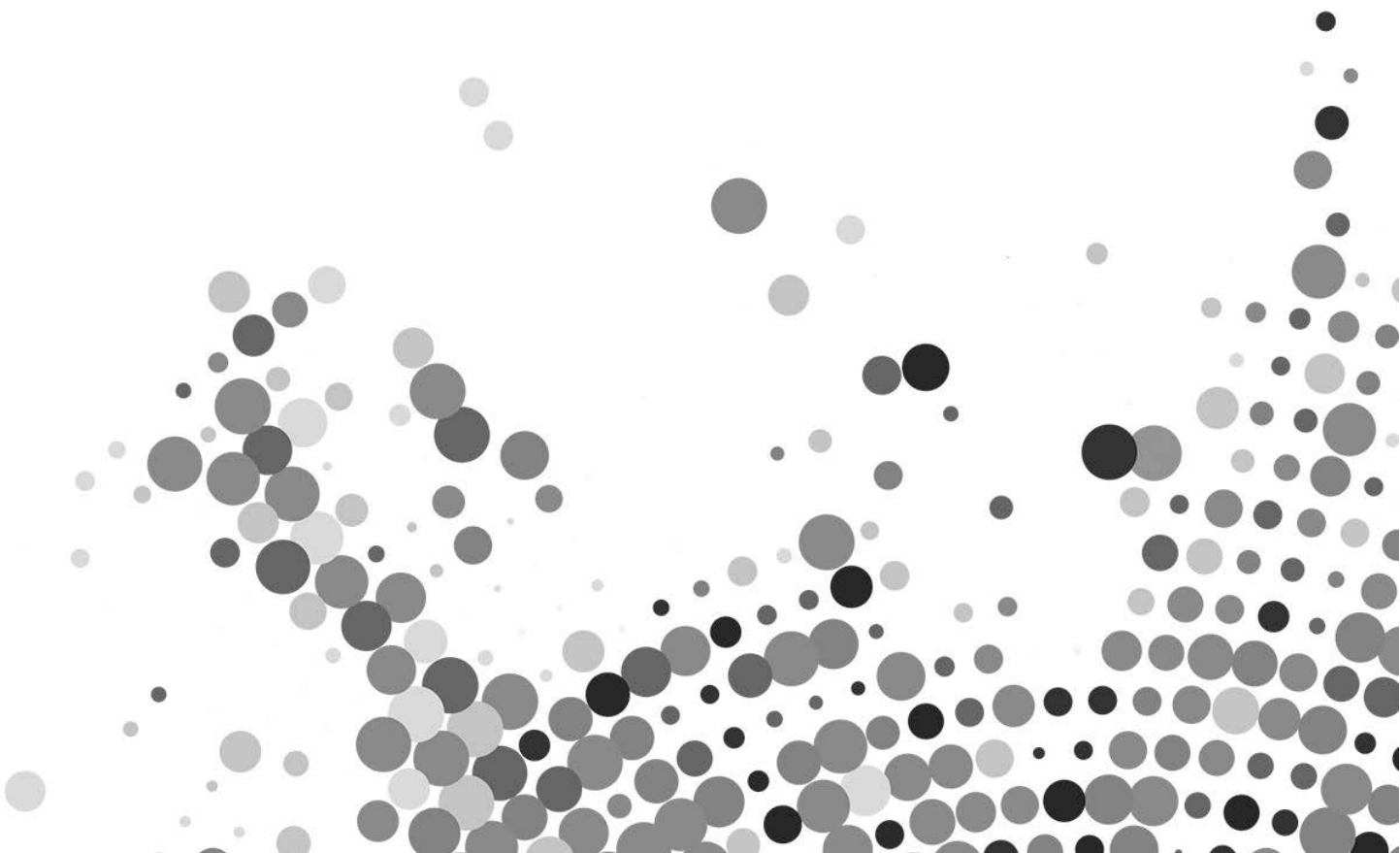

Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism

INRIKESMINISTERIETS PUBLIKATION 26/2016

Inre säkerhet

INRIKESMINISTERIET
Helsingfors 2016

ISSN 2341-8524
ISBN 978-952-324-105-3(PDF)

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Tarja Mankkinen, utvecklingschef, IM/polisavdelningen, ordf. Ari Ewwaraye, polisinspektör, IM/polisavdelningen, sekreterare Det nationella samarbetsnätverket för förebyggande av våldsamt extremism		Typ av publikation	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikation (även den finska titeln) Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism			
Publikationens delar			
<p>Referat</p> <p>Statsrådet beslutade om ett första nationellt åtgärdsprogram för att förebygga våldsamt extremism 2012. Nu har åtgärdsprogrammet omarbetats. Enligt god internationell praxis avses med förebyggande av våldsamt extremism särskilda åtgärder som riktas till de grupper och individer som löper risk att radikaliserar. De åtgärder som fortfarande är aktuella och som visade sig vara effektiva i det första programmet bibehålls. Åtgärdsprogrammet har uppdaterats genom att man tagit in åtgärder som svarar på nya utmaningar och förändringar i omgivningen. Programmet har beretts i brett samarbete mellan representanter för myndigheter, organisationer och sammanslutningar. Genomförandet av åtgärdsprogrammet styrs och samordnas av inrikesministeriet, och olika myndigheter, organisationer och sammanslutningar deltar i arbetet.</p> <p>Det viktigaste innehållet och målen i åtgärdsprogrammet är att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. samordna det förebyggande arbetet, utbyta erfarenheter av goda förfaranden, öka kunskaperna och arbeta flexibelt med beaktande av förändringarna i omgivningen. Målet är att förenhetliga de olika funktionerna och se till att det inte finns överlappningar eller brister i dem. Kunskaperna och den praxis som konstaterats fungera bra ska vara lättillgängliga för alla. Verksamheten bör utvecklas och ses över i enlighet med förändringarna i omgivningen. 2. skapa effektiva och fungerande strukturer och förfaranden för att förebygga våldsamt extremism och radikaliserings. Målet är att försäkra sig om att det i landets alla delar finns beredskap och stabila strukturer för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism i den omfattning som den lokala lägesbilden förutsätter. 3. inleda RADINET (exit)-verksamheten. Målet är att utveckla en tjänst som stöder radikaliserade personer i att frigöra sig från våldets och våldsamma grupper inflytande. Samtidigt minskar man hotet av våld mot samhället och individen. 4. inleda Helpline-stöd tjänst för de familjer och närstående som berörs av radikaliserings. Målet är att genom rådgivning och tjänster stödja familjer och närstående i en situation där en familjemedlem eller annan närstående har radikaliserats eller håller på att radikaliseras. På detta sätt medverkar man till att familjen inte marginaliserar och att radikaliserings inte sprids. 5. främja organisationers arbete för utveckling av sådana tjänster som våldsamt radikaliserade personer kan hänvisas till. Målet är att sådana tjänster som olika organisationer erbjuder i syfte att minska våldet och för att stödja kampen mot våld, inklusive våld som motiveras ideologiskt, finns tillgängliga i hela landet. Myndigheterna, särskilt polisen, känner till dessa tjänster, och hänvisningen till tjänsterna fungerar på ett smidigt och heltäckande sätt. 6. öka kunskaperna, expertisen och informationen vid förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism. Målet är att de representanter för professionella och organisationer som i sitt arbete möter personer som är våldsamt radikaliserade eller håller på att radikaliseras identifierar dessa individer och kan agera för att bryta radikaliseringsutvecklingen. Den forskningsverksamhet som ökar kunskaperna om våldsamt radikaliserings och extremism främjas. 7. på ett effektivt sätt avslöja och undersöka hatbrott, stödja offren för hatbrott och de sammanslutningar som är föremål för dem. Polisen och andra brottsbekämpande myndigheter effektiviserar sin verksamhet i samband med avslöjande och undersökning av hatbrott i syfte att minska orsakerna bakom våldsamt radikaliserings och extremism. 8. vidta åtgärder på grund av det ökade antalet asylsökande. Det ökade antalet asylsökande har ökat polariseringen i samhället. Olika extremiströrelser försöker utnyttja detta för att rekrytera anhängare och sprida propaganda som uppmanar till våld. Målet är att förebygga spridningen av propaganda som uppmanar till våldsamt radikaliserings och rekryteringen av asylsökande till våldsbejakande rörelser samt att sörja för en effektiv integration. I verksamheten beaktas åtgärdsförslagen i undervisnings- och kulturministeriets rapport Studiegångar och integrering av invandrare (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:5). 9. förebygga radikaliserings och våldsamt extremism genom en god, balanserad och tydlig kommunikation. Målet är att använda ord och ett tilltal som inte sårar, stämplar eller radikaliserar individer eller grupper så att de söker sig till våldsamt extremism eller i värsta fall terroristverksamhet. 10. förstärka barns och ungdomars förmåga att identifiera och skydda sig mot våldsbejakande budskap och påverkan. Målet är att barn och unga själva och tillsammans med andra kan avvisa sådana budskap och bekämpa sådan propaganda som uppmanar till våldsamt radikaliserings och extremism. 11. betona polisens särskilda ansvar i att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism. Målet är att det inom polisväsendet ska finnas en omfattande medvetenhet om och förståelse för polisens särskilda ansvar i förebyggande och bekämpning av våldsamt radikaliserings och extremism. Ansvaret baserar sig på att våldsamt extremism som fenomen går in på kärnområdet för allmän ordning och säkerhet, dvs. att garantera en trygg livsmiljö och omgivning, individens och samfundens säkerhet samt rättsskyddet. 12. skraddarsy åtgärder som inriktas på de olika formerna av våldsamt radikaliserings och extremism. 			
Nyckelord våld, våldsamt radikaliserings, våldsamt extremism, förebyggande			
Övriga uppgifter www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 26/2016		ISSN 2341-8524	ISBN 978-952-324-105-3 (pdf)
Sidoantal 32	Språk Svenska	Pris	Sekretessgrad
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Kehittämispäällikkö Tarja Mankkinen, SM/PO, pj. Poliisitarkastaja Ari Ewvaraye, SM/PO, sihteeri Väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyn kansallinen verkosto	Julkaisun laji
	Toimeksiantaja Sisäministeriö
	Toimielimen asettamispäivä

Julkaisun nimi
Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma

Julkaisun osat

Tiivistelmä
Valtioneuvosto päätti ensimmäisestä kansallisesta väkivaltaisen ekstremismin toimenpideohjelmasta vuonna 2012. Nyt toimenpideohjelma on uudistettu. Kansainvälisten hyvien käytäntöjen mukaisesti väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyllä tarkoitetaan niitä erityisiä toimia, jotka kohdennetaan niihin ryhmiin ja yksilöihin, jotka ovat vaarassa radikalisoitua. Siinä jatketaan niitä toimia, jotka ovat edelleen ajankohtaisia ja jotka osoittautuivat vaikuttaviksi ensimmäisessä ohjelmassa. Toimenpideohjelmaa on päivitetty ottamalla mukaan toimenpiteitä, jotka vastaavat toimintaympäristön uusiin haasteisiin ja muutoksiin. Ohjelman on valmisteltu laajassa yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen edustajien kesken. Toimenpideohjelman toimeenpanoa ohjaa ja koordinoi sisäministeriö ja työhön osallistuvat eri viranomaiset, järjestöt ja yhteisöt.

- Ohjelman toimenpiteiden keskeinen sisältö ja tavoitteet ovat seuraavat:
- Koordinoidaan ennalta ehkäisevää työtä, jaetaan hyviä käytäntöjä, lisätään osaamista ja toimitaan joustavasti toimintaympäristön muutokset huomioon ottaen. Tavoitteena on, että eri toiminta on yhdensuuntaista eikä siinä ole päällekkäisyyksiä tai aukkoja. Osaaminen ja hyviksi todetut käytännöt tulee olla helposti kaikkien saatavilla. Toimintaa tulee kehittää ja tarkistaa toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten mukaan.
 - Luodaan tehokkaat ja toimivat rakenteet ja menettelyt väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen ennalta ehkäisemiseksi. Tavoitteena on varmistaa, että maan kaikissa osissa on valmiudet ja pysyvät rakenteet ennalta ehkäistä väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismiä paikallisen tilannekuvan edellyttämällä laajuudella.
 - Käynnistetään RADINET (exit) -toiminta. Tavoitteena on kehittää palvelu, joka tukee radikalisoituneiden henkilöiden irrottautumista väkivaltaista ja väkivaltaisten ryhmien vaikutuksesta. Samalla vähennetään yhteiskuntaan ja ihmisiin kohdistuvaa väkivallan uhkaa.
 - Käynnistetään Helpline -tukipalvelu perheille ja lähipiirille, jota radikalisoituminen koskettaa. Tavoitteena on tukea neuvonnalla ja palveluilla perheitä ja lähipiiriä tilanteessa, jossa perheen jäsen tai läheinen on radikalisoitunut tai radikalisoitumassa. Näin vaikutetaan siihen, että perhe ei syrjäydy eikä radikalisoituminen leviä laajemmalle.
 - Edistetään järjestöjen työtä sellaisten palvelujen kehittämisessä, joihin väkivaltaisesti radikalisoituneita henkilöitä voidaan ohjata. Tavoitteena on, että koko maassa on tarjolla järjestöjen tuottamia väkivallan vähentämiseen liittyviä palveluja, joissa tuetaan henkilön irrottautumista väkivaltaista ml. aatemaailmalla perustettu väkivalta. Viranomaiset, erityisesti poliisi, tuntevat nämä palvelut ja palveluun ohjaus toimii sujuvasti ja kattavasti.
 - Lisätään osaamista, asiantuntemusta ja tietoa väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyssä. Tavoite on, että ammattilaiset ja järjestöjen edustajat, jotka perustyoössään kohtaavat henkilöitä, jotka ovat väkivaltaisesti radikalisoituneet tai radikalisoitumassa, tunnistavat nämä yksilöt ja osaavat toimia radikalisoitumiskehityksen katkaisemiseksi. Edistetään tutkimustoimintaa, joka lisää tietoa väkivaltaisesti radikalisoitumisesta ja ekstremismistä.
 - Paljastetaan ja tutkitaan tehokkaasti viharikoksia, tuetaan viharikosten uhreja ja niiden kohteeksi joutuvia yhteisöjä. Poliisi ja muut lainvalvontaviranomaiset tehostavat toimintaansa viharikosten paljastamisessa ja tutkimuksessa tavoitteena vähentää väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin taustalla vaikuttavia syitä.
 - Turvapaikanhakijoiden määrän lisääntymisestä johtuvat toimenpiteet. Lisääntynyt turvapaikanhakijoiden määrä on lisännyt yhteiskunnan polarisaatiota, jota eri ääriliikkeet pyrkivät käyttämään hyväkseen rekrytoidakseen kannattajia ja levittääkseen väkivaltaan yllyttävää propagandaa. Tavoitteena on ennalta ehkäistä väkivaltaiseen radikalisoitumiseen yllyttävän propagandan levittäminen, rekrytoiminen väkivaltaisten liikkeiden toimintaan turvapaikanhakijoiden keskuudessa sekä tehokkaasta kotouttamisesta huolehtiminen. Toiminnassa otetaan huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön Maahanmuuttajien koulutuspolun ja integrointiraportin toimenpide-esitykset (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2016:1)
 - Ennalta ehkäistään radikalisoitumista ja väkivaltaista ekstremismiä hyvällä, tasapainoisella ja selkeällä viestinnällä. Tavoitteena on, että sanoja käytetään ja puhutaan niin, että ne eivät loukkaa, leimaa tai radikalisoi yksilöitä tai ryhmiä väkivaltaisen ekstremismin kannattajiksi tai äärimmillään terroristiseen toimintaan.
 - Vahvistetaan lasten ja nuorten kykyä tunnistaa ja suojautua väkivaltaan yllyttäviltä viesteiltä ja vaikuttamiselta. Tavoitteena on, että lapset ja nuoret pystyvät itse ja yhdessä muiden kanssa torjumaan väkivaltaiseen radikalisoitumiseen ja ekstremismiin yllyttäviä viestejä ja propagandaa.
 - Poliisin erityiset vastuut väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyssä. Tavoitteena on, että poliisitoimessa on laaja tietoisuus ja ymmärrys poliisin erityisvastuusta väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyssä ja torjunnassa. Vastuu perustuu siihen, että väkivaltaisen ekstremisminä ilmionä liittyy yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ytimeen: turvalliseen elin- ja toimintaympäristöön sekä yksilöiden ja yhteisöjen turvallisuuteen sekä oikeuksien suojaamiseen.
 - Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin eri muotoihin kohdistetut toimenpiteet.

Avainsanat (asiasanat)
Väkivalta, väkivaltainen radikalisoituminen, väkivaltainen ekstremismi, ennalta ehkäisy

Muut tiedot
www.intermin.fi/julkaisut

Sarjan nimi ja numero Sisäministeriön julkaisu 26/2016	ISSN 2341-8524	ISBN 978-952-324-105-3 (PDF)
Kokonaissivumäärä 32	Kieli Ruotsi	Hinta Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Sisäministeriö	Kustantaja/julkaisija Sisäministeriö	

INNEHÅLL

INLEDNING	8
1 Grunder och principer för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism i Finland	11
1.1 Vad avses med våldsamt radikaliserings och extremism	11
1.2 Varför är våldsamt radikaliserings och extremism betydande hot	11
1.3 Principer för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism	13
2 Målen för förebyggandet av våldsamt radikaliserings och extremism i Finland	15
3 Olika aktörer och deras uppgifter för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism	16
4 Åtgärder för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism	18
4.1 Samordna det förebyggande arbetet, utbyta erfarenheter av goda förfaranden, öka kunskaperna och arbeta flexibelt med beaktande av förändringarna i omgivningen	18
4.2 Inleda RADINET (exit)-verksamhet	21
4.3 Inleda Helpline-stödtjänst för de familjer och närstående som berörs av radikaliserings	22
4.4 Främja organisationernas arbete för utveckling av sådana tjänster som våldsamt radikaliserade personer kan hänvisas till	22
4.5 Öka kunskaperna, expertisen och informationen vid förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism	23
4.6 Avslöja och undersöka hatbrott på ett effektivt sätt, stödja offren för hatbrott och de sammanslutning som är föremål för dem	24
4.7 Vidta åtgärder på grund av det ökade antalet asylsökande	25
4.8 Förebygga radikaliserings och våldsamt extremism genom en god, balanserad och tydlig kommunikation	26
4.9 Förstärka barns och ungdomars förmåga att identifiera och skydda sig mot våldsbejakande budskap och påverkan	26
4.10 Betona polisens särskilda ansvar för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism	27
4.11 Skräddarsy åtgärder som inriktas på de olika formerna av våldsamt radikaliserings och extremism ..	28
5 Uppföljning av och rapportering om genomförandet av åtgärdsprogrammet	30

INLEDNING

Med våldsam extremism avses att någon använder våld, hotar med våld, uppmuntrar till våld eller berättigar våld med en ideologisk motivering. Våldsam radikaliseringsprocess är en individuell process som kan leda till att individer går med i våldsamma extremistiska grupper eller våldsamt extremistisk verksamhet. I extrema fall kan våldsamt radikaliseringsprocess leda till terrorhandlingar. Det är viktigt att förebygga våldsamt extremism med tanke på samhällsfreden samt grupper och individers säkerhet och trygghetskänsla. En synlig ökning av våldsamt extremism i samhället kan leda till direkt hot om våld samt till att människorna inte vågar utöva sina grundlagsenliga rättigheter såsom yttrandefrihet eller fri rörlighet.

Vikten av att förebygga våldsamt radikaliseringsprocess och extremism har ökat sedan början av 2000-talet. Vi ser allt mer att det inte räcker med att avslöja, bekämpa och utreda våldsbrott eller terrorbrott, utan det behövs även förebyggande arbete. Fenomen och hot i anslutning till våldsamt extremism utvecklas och byter skepnad snabbt. Förenta nationerna (FN) offentliggjorde generalsekreterarens program för förebyggande av våldsamt extremism den 6 januari 2016. Det centrala målet för generalsekreterarens program är att medlemsländerna ska utarbeta nationella åtgärdsprogram. Europeiska unionen (EU) fattade 2014 ett beslut om åtgärder för att bekämpa radikaliseringsprocess till terrorism och våldsamt extremism¹. Detta är en fortsättning på den handlingsplan som antogs 2015 och där man beslöt om förfaranden för att förhindra radikaliseringsprocess och värvning till terrorism. Denna strategi uppdaterades förra gången i november 2008. Även Europarådet motarbetar våldsamt radikaliseringsprocess och extremism. De nordiska länderna undertecknade i januari 2015 ett samarbetsavtal för att förebygga våldsamt extremism. Finland deltar aktivt i det internationella arbetet för att förebygga radikaliseringsprocess och extremism.

Det internationella arbetet förblir dock bristfälligt om inte våldsamt radikaliseringsprocess och extremism förebyggs effektivt på nationell och lokal nivå. Hotet är globalt och för att bekämpa det effektivt krävs nationellt och lokalt arbete. I centrum för arbetet står förutom polisen även lärare, socialarbetare, hälso- och sjukvårdspersonal, ungdomsarbetare, organisationer och sammanslutningar. Familjer och unga spelar en central roll för att förebygga våldsamt extremism och radikaliseringsprocess.

Statsrådet beslutade 2012 om ett första nationellt åtgärdsprogram för att förebygga våldsamt extremism². Nu har åtgärdsprogrammet omarbetats. De åtgärder som fortfarande är aktuella och som visade sig vara effektiva i det första programmet bibehålls. Åtgärdsprogrammet har uppdaterats genom att man tagit in åtgärder som svarar på nya utmaningar och förändringar i omgivningen. Programmet har beretts i brett samarbete mellan företrädare för myndigheter, organisationer och sammanslutningar. Sommaren 2015 ordnades tre idéverkstäder till vilka ett stort antal olika aktörer inbjöds. Det nationella samarbetsnätverket mot våldsamt extremism utarbetade åtgärdsprogrammet utifrån det material som tagits fram av idéverkstäderna. Under beredningen har åtgärdsprogrammet presenterats för företrädare för bland annat städer, muslimska samfund och olika myndigheter i syfte att få deras åsikt redan i beredningsskedet. I åtgärdsprogrammet har beaktats bedömningar och utvecklingsförslag samt god internationell praxis som fåtts av Europeiska unionens företrädare i fråga om

¹ Guidelines for the EU Strategy for Combating Radicalisation and Recruitment to Terrorism 2014

² Sammanhållningen i samhället som mål, nationellt åtgärdsprogram för att förebygga våldsamt extremism, IM publikation 28/2012

arbetet i Finland. Ett exempel på detta är EU:s Radicalisation Awareness Network Centre of Excellence, vars expertteam besökte Finland i juni 2015. Enligt god internationell praxis avses i åtgärdsprogrammet med förebyggande av våldsamt extremism särskilda åtgärder som riktas mot de grupper och individer som löper risk att radikaliseras.

På riksomfattande nivå samordnar inrikesministeriet förebyggandet av våldsamt extremism, medan övriga myndigheter ansvarar för åtgärderna och utvecklandet av dem i fråga om sina egna ansvarsområden i enlighet med uppgiftsfördelningen inom statsrådet. Kommuner, organisationer och sammanslutningar är med och genomför åtgärdsprogrammet i enlighet med principerna för samarbetet. Aktörerna har ett gemensamt mål: att Finland även i fortsättningen ska vara ett tryggt och trivsamt land där människorna upplever delaktighet och deltar i samhällsutvecklingen utan våldsmetoder.

Det viktigaste innehållet och målen i åtgärdsprogrammet är att

1. *Samordna det förebyggande arbetet, utbyta erfarenheter av goda förfaranden, öka kunskaperna och arbeta flexibelt med beaktande av förändringarna i omgivningen. Målet är att förenhetliga de olika funktionerna och se till att det inte finns överlappningar eller brister i dem. Kunskaperna och den praxis som konstaterats fungera bra ska vara tillgängliga för alla. Verksamheten utvecklas och ses över i enlighet med förändringarna i omgivningen.*
2. *Skapa effektiva och fungerande strukturer och förfaranden för att förebygga våldsamt extremism och radikalisering. Målet är att försäkra sig om att det i landets alla delar finns beredskap och stabila strukturer för att förebygga våldsamt radikalisering och extremism i den omfattning som den lokala lägesbilden förutsätter.*
3. *Inleda RADINET (exit)-verksamheten. Målet är att utveckla en tjänst som stöder radikaliserade personer i att frigöra sig från våldets och våldsamma grupper inflytande. Samtidigt minskar man hotet av våld mot samhället och individen.*
4. *Inleda Helpline-stödtjänst för de familjer och närstående som berörs av radikaliseringen. Målet är att genom rådgivning och tjänster stödja familjer och närstående i en situation där en familjemedlem eller annan närstående har radikaliserats eller håller på att radikaliseras. På detta sätt medverkar man till att familjen inte marginaliseras och att radikaliseringen inte sprids.*
5. *Främja organisationers arbete för utveckling av sådana tjänster som våldsamt radikaliserade personer kan hänvisas till. Målet är att sådana tjänster som olika organisationer erbjuder i syfte att minska våldet och för att stödja kampen mot våld, inklusive våld som motiveras ideologiskt, finns tillgängliga i hela landet. Myndigheterna, särskilt polisen, känner till dessa tjänster, och hänvisningen till tjänsterna fungerar på ett smidigt och heltäckande sätt.*
6. *Öka kunskaperna, expertisen och informationen vid förebyggande av våldsamt radikalisering och extremism. Målet är att de professionella och representanter för organisationer som i sitt arbete möter personer som är våldsamt radikaliserade eller håller på att radikaliseras kan identifiera dessa individer och agera för att bryta radikaliseringsutvecklingen. Den forskningsverksamhet som ökar kunskaperna om våldsamt radikalisering och extremism främjas.*
7. *På ett effektivt sätt avslöja och undersöka hatbrott, stödja offren för hatbrott och de sammanslutningar som är föremål för dem. Polisen och andra brottsbekämpande myndigheter effektiviserar sin verksamhet i samband med avslöjande och undersökning av hatbrott i syfte att minska orsakerna bakom våldsamt radikalisering och extremism.*

8. *vidta åtgärder på grund av det ökade antalet asylsökande. Målet är att förebygga spridningen av propaganda som uppmanar till våldsamt radikaliserings och rekryteringen av asylsökande till våldsbejakande rörelser samt att sörja för en effektiv integration. I verksamheten beaktas åtgärdsförslagen i undervisnings- och kulturministeriets rapport Studiegångar och integrering av invandrare (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:5).*
9. *förebygga radikaliserings och våldsamt extremism genom en god, balanserad och tydlig kommunikation. Målet är att använda ord och tilltal som inte sårar, stämplar eller radikaliserar individer eller grupper så att de söker sig till våldsamt extremism eller i värsta fall terroristverksamhet.*
10. *förstärka barns och ungdomars förmåga att identifiera och skydda sig mot våldsbejakande budskap och påverkan. Målet är att barn och unga själva och tillsammans med andra kan avvisa sådana budskap och bekämpa sådan propaganda som uppmanar till våldsamt radikaliserings och extremism.*
11. *betona polisens särskilda ansvar i att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism. Målet är att det inom polisväsendet ska finnas en omfattande medvetenhet om och förståelse för polisens särskilda ansvar i förebyggande och bekämpning av våldsamt radikaliserings och extremism. Ansvaret baserar sig på att våldsamt extremism som fenomen går in på kärnområdet för allmän ordning och säkerhet, dvs. att garantera en trygg livsmiljö och omgivning, individens och samfundens säkerhet samt rättsskyddet.*
12. *skräddarsy åtgärder som inriktas på de olika formerna av våldsamt radikaliserings och extremism. Målet med åtgärderna är att förbättra förutsättningarna att förebygga rekryteringen till våldsbejakande extremhögergrupper, utöka polisens kunskaper och beredskap att bekämpa våld som utövas av den våldsbejakande extremvänstern och som förekommer särskilt i samband med demonstrationer samt minska antalet personer som reser till konfliktområden och skapa ett förfarande för att hantera dem som återvänder från sådana områden.*

Det nationella och lokala arbetet för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism stöds av internationell verksamhet som Finland aktivt deltar i. I det internationella samarbetet, som bedrivs av de nordiska länderna, inom Europeiska unionen och med tredje länder, utvecklar man strategier och policyer för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism, utbyter man erfarenheter och god praxis, vidgar man sina kunskaper om olika metoder, deltar man i forskningssamarbete samt förutsäger man den framtida utvecklingen.

1 Grunder och principer för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism i Finland

1.1 Vad avses med våldsamt radikaliserings och extremism

Med våldsamt extremism avses i detta åtgärdsprogram att någon använder våld, hotar med våld, uppmuntrar till våld eller berättigar våld med en ideologisk motivering. Våldsamt extremism är inte ett straffrättsligt begrepp. Extremistiskt våld är inte nödvändigtvis omstörtande och det riktar sig ofta mot en grupp eller individer som definierats som fiende. Det förorsakar rädsla och otrygghet lokalt, till exempel i enskilda stadsdelar eller bostadsområden och kan också riktas mot egendom. Som exempel kan nämnas grovt sabotage som riktas mot en flyktingförläggning. Brott där motivet är hat eller rasism kan också utgöra extremistiska brott.

Våldsamt radikaliserings är en process där individer beslutar att använda våld eller hota med våld, uppmuntra till våld eller berättiga våld med en ideologisk motivering. Bakom radikaliserings finns alltid flera orsaker och radikaliserade personer har ingen gemensam profil. Faktorerna bakom radikaliserings har att göra med individen, hans eller hennes livssituation och samhället. Som en av de viktigaste faktorerna nämns ofta upplevelser av utanförskap, diskriminering och rasism. Även utkomstproblem och marginaliserings kan främja radikaliserings, men utgör inte den enda förklaringen. Situationsfaktorer bidrar till varför vissa individer radikaliserats och andra inte.

Med ideologi avses i detta åtgärdsprogram tankekonstruktioner som delas av flera och som utgår från tolkningar av människogrupper, världen, religionen, förhållandena mellan människor och stater, människovärdet, vad som är heligt och icke-heligt eller motsvarande samt de föreställningar som styr individens handlande.

Terrorism är alltid våldsamt extremism, men all våldsamt extremism är inte terrorism. I strafflagen definieras brott som begåtts i terroristiskt syfte. Terroristiskt våld är omstörtande och dess mål är stater och internationella organisationer. Syftet med terrorism är att i stor omfattning ingjuta allvarlig rädsla hos befolkningen.

1.2 Varför är våldsamt radikaliserings och extremism betydande hot

Det är alltid viktigt att förebygga brott, störningar och olyckor och påverka orsakerna till dem. Det är särskilt viktigt att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism eftersom effekterna är större än de enskilda handlingarna.

Det är viktigt att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism på grund av individers och sammanslutningars *säkerhet och trygghetskänsla samt samhällsfreden*. Ideologiskt motiverat våld har större inverkan på trygghetskänslan och samhällsfreden än de direkta effekterna av våldshandlingar. Hotet riktar sig inte bara mot de egentliga våldsoffren och deras närstående utan också mot de befolkningsgrupper som offren representerar. Den rädsla som hotet skapar kan leda till att människorna inte utövar sina grundlagsenliga rättigheter såsom yttrandefrihet, religionsfrihet eller fri rörlighet. Då är extremt våld de facto också ett angrepp mot det demokratiska systemet. Våldsamt extremism ökar spänningarna mellan olika befolkningsgrupper och kan leda till att samhällsfreden rubbas.

Genom att förebygga våldsamt extremism *minskar hotet om terrorism och massdråp*. Det är viktigt att de som begår allvarliga brott ställs till svars för sina gärningar. I Finland har lagstiftningen om terrorbrott och förberedelse till grova brott mot liv och hälsa utvecklats de senaste åren. Enligt undersökningar förebygger dock inte straffsystemet och rädslan för straff våld. Detta framhävs i synnerhet vid våld som motiveras ideologiskt, eftersom i dess extremaste former hindrar inte ens gärningsmannens egen död honom eller henne från att utföra gärningen. Exempel på detta är självmordsattacker och massdråp där gärningsmannen till slut tar sitt eget liv. Praxis har också visat att individer sällan ger upp sina våldsideoologier till följd av fängelsestraff eller hot om sådant. Den senaste tidens exempel har visat att radikaliseringsgrupper snarare kan tillta efter ett fängelsestraff.

Det är både juridiskt och ekonomiskt omöjligt att i stor skala övervaka personer som förbundet sig till våld som motiveras ideologiskt. Av denna orsak är det nödvändigt för samhället att försöka påverka så att individer inte ansluter sig till dylika grupper.

Det är *ekonomiskt lönsamt att förebygga våld*. Kostnaderna för våld uppgår till cirka 850 miljoner euro om året i Finland. I Sverige har man beräknat kostnaderna för extremistiskt våld³. Enligt beräkningarna förorsakar en person som deltar i våldsamt extremistisk verksamhet 10–15 år kostnader på sammanlagt 6–30 miljoner euro för samhället. En våldsbejakande extremhögergrupp med 15–20 medlemmar förorsakar samhället kostnader på nästan 290 miljoner kronor under 15 år.

Extremistiskt *våld är självforcerande*. Det uppmuntrar likasinnade till våld och provocerar andra våldsbejakande extremrörelser till motattacker. Ökat extremistiskt våld leder ofta till en våldsspiral som är mycket svår att bryta, eftersom de olika parterna uppmuntrar varandra till våld.

Inrikesministeriet publicerar regelbundet en lägesrapport över våldsamt extremism, där utvecklingen, hoten och de faktorer som påverkar dem beskrivs. Hotet om våldsamt extremism har förändrats och ökat i Finland. Ett hot i anslutning till våldsamt extremism har varit konflikten i Syrien och Irak och den avsevärda ökningen av antalet asylsökande som den fört med sig, vilket har ökat motsättningarna bland befolkningen. Från och med 2012 har över 70 personer som myndigheterna identifierat begett sig från Finland till konfliktområdena i Syrien och Irak⁴, och största delen av dem bedöms ha anslutit sig till terroristorganisationer.

Den våldsbejakande extremhögern har ökat sin aktivitet. Denna utveckling har forcerats av den snabba ökningen av antalet asylsökande hösten 2015. Till följd av situationen har den våldsbejakande extremhögern aktiverat sig och strävar efter att utöka sitt understöd. Den mycket våldsamma hatretoriken har ökat och den riktar sig i hög grad mot enskilda personer och grupper. Den våldsbejakande extremhögern kan lokalt medföra problem med anknytning till rasistisk brottslighet, eftersom den riktar våld mot i synnerhet etniska minoriteter och antifascister. Den våldsbejakande extremvänsterns aktiviteter hänförs ofta till demonstrationer. Den senaste tiden har störningar och även våld förekommit särskilt i samband med byggandet av kärnkraftverk. Det största våldshotet utgör ändå enstaka aktörer som har olika motiv till sitt våld och vilkas agerande är svårt att förutspå och avslöja.

³ Nilsson & Lundmark-Nilsson (2013): *Sammanfattning av intoleransens pris*, och Nilsson & Lundmark-Nilsson (2012): *Vänd dem inte ryggen*

⁴ Situationen hösten 2015.

1.3 Principer för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism

I Finland baserar sig förebyggandet av våldsamt radikaliserings och extremism på följande principer och utgångspunkter.

- ✓ *Förebyggandet av våldsamt extremism riktar sig mot individer och grupper.* Flera faktorer inverkar på omfattningen av våldsamt extremism i samhället. Det uppstår en grogrund för våldsamt radikaliserings och extremism när det finns brister eller problem i sådant som hör till den allmänna samhällspolitiken, såsom fostran, utbildning, jämlikhet, välfärd, utkomst och människornas delaktighet, och den sociala kohesionen är svag. Med förebyggande av våldsamt extremism avses de *särskilda åtgärder som riktar sig mot sådana grupper och individer som löper risk att radikaliserats våldsamt eller som redan har radikaliserats.* Av denna orsak granskas inte sådant som hör till den allmänna samhällspolitiken och som har en betydande inverkan på våldsamt extremism i Finland i detta åtgärdsprogram som förebyggande av våldsamt extremism. I samhällsdebatten är målet för förebyggande av våldsamt extremism att sprida information om fenomenet och de samhällsstrukturer som skapar en grogrund för det.
- ✓ *Det främsta målet för förebyggandet är att minska våldet mot människor och hotet om sådant våld.* När det gäller individer är syftet med verksamheten att få en person att avstå från att använda våld som motiveras ideologiskt, hota med våld och uppmuntra till våld, eller att stoppa en sådan utveckling som annars skulle leda till sådana saker. Syftet med att påverka grupper är att förebygga att våldsamt radikaliserade grupper uppstår samt stärka grupperns egen förmåga att motstå propaganda som uppmuntrar till våld samt rekrytering.
- ✓ *Förebyggandet riktar sig mot alla former av våldsamt extremism som förekommer i Finland.* Till dem hör den våldsbejakande extremhögern, den våldsbejakande extremvänstern och våld som används av radikala alternativrörelser, religiöst motiverad våldsamt extremism och enstaka aktörer.
- ✓ *Delaktighet och öppenhet, tydlig samordning.* Enligt internationell och nationell erfarenhet förutsätter effektivt förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism omfattande samarbete och en tydlig samordning. Våldsamt extremism förebyggs genom omfattande lokalt och nationellt samarbete mellan myndigheter, organisationer, religiösa samfund och näringslivet. Inrikesministeriet svarar för den nationella samordningen av förebyggandet. I enlighet med uppgiftsfördelningen inom statsrådet svarar inrikesministeriet och vid inrikesministeriet polisavdelningen för ärenden med anknytning till den allmänna ordningen och säkerheten. Våldsamt extremism som fenomen går in på kärnområdet för allmän ordning och säkerhet: en trygg livsmiljö och omgivning, individers och sammanslutningars säkerhet samt rättsskyddet. Övriga förvaltningsområden svarar för förebyggandet i enlighet med sina egna ansvarsområden. Kommunerna spelar en viktig roll för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism, eftersom kommunerna ansvarar för service i anslutning till kommuninvånarnas välfärd och delaktighet. Organisationerna arbetar nära människorna och beaktar deras situation på ett helhetsinriktat sätt. Organisationernas tjänster är centrala för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism. Religiösa samfund stärker människornas delaktighet, gemenskap och

andliga liv. De kan stödja varandra och agera när religionen används felaktigt för att berättiga våld.

- ✓ *Verksamheten mot våldsam radikaliserings och extremism samt främjandet av demokrati och mänskliga rättigheter stärker varandra.* Våldsam extremism leder till att många mänskliga rättigheter – såsom rätten till liv, fri rörlighet, yttrande- och religionsfrihet och rätten till människovärdigt boende – kränks. Den har störst skadlig inverkan på rättigheterna för de människogrupper som hör till de mest utsatta, som exempel kan nämnas flickor som tillhör etniska minoriteter. Tillgodoseende av de mänskliga rättigheterna samt en öppen, fungerande förvaltning och ett icke-diskriminerande samhälle som stärker delaktigheten undanröjer motiven att gripa till våld.
- ✓ *Växelverkan – uppifrån nedåt och nedifrån uppåt, mellan olika myndigheter, organisationer och sammanslutningar.* Förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism förutsätter aktuell information om situationen och dess utveckling samt olika metoder för att bryta radikaliserings i fråga om såväl individer som grupper. Mångsidig information som stödjer det förebyggande arbetet samlas endast genom regelbunden växelverkan mellan individer och organisationer. Ingen enda myndighet eller organisation har ensam metoder att bryta en individs eller grupps radikaliserings. När olika aktörer samarbetar har de också flera metoder till sitt förfogande.
- ✓ *Nätverkssamarbete och en nätverksbaserad genomförandeorganisation.* Situationen och utmaningarna när det gäller våldsam radikaliserings och extremism förändras och hoten utvecklas snabbt. Med tanke på förebyggandet är förmågan att reagera och agera snabbt central. Nätverkssamarbete och en nätverksbaserad genomförandeorganisation inom det lokala och riksomfattande arbetet gör det möjligt att reagera snabbt och smidigt.
- ✓ *Effektiv och tydlig kommunikation är en del av förebyggandet.* Kommunikationen är central för att förebygga våldsam radikaliserings och extremism. Våldsbejakande extremrörelser utnyttjar effektivt sociala medier och annan kommunikation för att rekrytera nya medlemmar och effektivt sprida våldsbudskap. De aktörer som svarar för förebyggandet kan använda kommunikation som en effektiv förebyggande metod. Ringa eller dåligt övervägd kommunikation och dålig förståelse för de använda termerna och begreppen kan öka radikaliserings.

2 Målen för förebyggandet av våldsamt radikaliserings och extremism i Finland

De nationella *kortfristiga målen* (utgången av 2018) för förebyggandet av våldsamt radikaliserings och extremism är följande:

1. Det finns nationellt och lokalt fungerande strukturer och förfaranden baserade på multiprofessionellt samarbete för myndigheter, organisationer och sammanslutningar som förebygger våldsamt radikaliserings och extremism.
2. Antalet våldsamma gärningar som motiveras ideologisk minskar varje år jämfört med året innan.
3. Antalet personer som reser från Finland till konfliktområden för strids-/våldsverksamhet börjar minska. Utgångspunkt är situationen den 1 november 2015.
4. De som återvänder från konfliktområden identifieras. De som gjort sig skyldiga till brott ställs till straffrättsligt ansvar för sina gärningar. Mot alla som återvänder riktas planmässigt åtgärder i enlighet med deras individuella behov, vilka minskar risken för våld och förbättrar livskontrollen.
5. Polisen avslöjar och undersöker hatbrott effektivt. Offren för hatbrott stöds och brottets inverkan på offrets referensgrupp identifieras.

De nationella *långfristiga målen* (utgången av 2025) för förebyggandet av våldsamt radikaliserings och extremism är följande:

6. Antalet sådana människor minskar som upplever våldsbejakande extremrörelser och deras medlemmar som ett mot sin egen eller sina närståendes säkerhet.
7. Unga ansluter sig inte till våldsbejakande extremrörelser eller grupper. Det upplevs som effektivt och meningsfullt att påverka samhället och beslutsfattandet med lagliga metoder.

3 Olika aktörer och deras uppgifter för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism

Uppgiftsfältet när det gäller att förebygga våldsamt extremism är brett och flera aktörer står för ansvaret, kunskaper och resurserna. I det följande beskrivs vissa centrala aktörers uppgifter och möjligheter vid förebyggandet av våldsamt radikaliserings och extremism.

Politiker och beslutsfattare leder, styr och linjerar samhällspolitikens olika sektorer. Politiksektorer som är viktiga med tanke på förebyggandet av våldsamt extremism och radikaliserings är till exempel utbildning, social- och hälsovård, sysselsättning, integration och boende. Lyckade politikåtgärder på dessa områden krymper grogrunden för våldsamt radikaliserings och extremism. En annan viktig påverkansform för beslutsfattare är tal. Tal och retorik kan minska våldsamt radikaliserings och extremism, stärka människors delaktighet i samhället eller alternativt öka risken för radikaliserings och visa att en del av dem som finns här egentligen inte hör hemma här.

Inom socialväsendet kan man identifiera olika kännetecken på radikaliserings och hänvisa personerna till behövliga tjänster. En viktig uppgift för socialväsendet är att bedöma en persons behov av särskilt stöd, såsom stöd i anslutning till arbete, utbildning och utkomst. Detta kan ha en betydande inverkan för att bryta radikaliseringsprocessen. Socialväsendet ansvarar för barnskyddsåtgärder, som sätts in när övriga tjänster avsedda för familjer inte räcker till. Barnskyddet kan användas när den person som löper risk att radikaliserats eller som redan radikaliserats är under 18 år eller har minderåriga barn. För barns trygghet och välfärd utgör radikaliserings och våldsamt extremism en betydande risk i anslutning till välfärden och en trygg utveckling.

Hälso- och sjukvården kan påverka radikaliseringsprocessen via rådgivnings-, skol- och studerandehälsovårdstjänster eller genom att hänvisa personen till andra tjänster som hjälper honom eller henne att frigöra sig från våldet. Hälsovården har tillgång till både myndighetstjänster och tjänster som produceras av organisationer som tillhandahåller specialtjänster för dem som vill bli fria från våld. Våldsamt radikaliserings eller extremism är inte psykiska sjukdomar. Internationell forskning och erfarenheter visar dock att det finns ett starkt samband mellan radikaliserings och psykiska problem. Mentalvårdstjänster spelar således en viktig roll för att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism. Ur hälso- och sjukvårdens synvinkel är målet för arbetet att trygga dessa personers hälsa och välfärd och förebygga gärningar som kan utgöra en fara för personen själv, personens närstående och andra människor.

Inom ungdomsarbetet möter man många ungdomar och ungdomsarbetet kan i ett tidigt skede upptäcka ungdomar som är intresserade av våldsamt extremistisk verksamhet och dylika rörelser. Ungdomsarbetet kan också upptäcka förändringar hos en ung person och ingripa i den ungas utveckling med positiva metoder. Inom det uppsökande ungdomsarbetet kan man också möta unga som håller på att dras in i våldsamma extremistiska tankar och i rörelsernas verksamhet. Ungdomsarbetet kan vidta åtgärder som stärker de ungas delaktighet, medieläskunnighet och deras egen förmåga att stå emot propaganda som uppmanar till våld.

Undervisningsväsendet spelar en central roll för att förebygga de ungas våldsradikaliserings. Lärarna upptäcker olika tecken på radikaliserings men identifierar inte alltid hur de ungas beteende eller problem som framkommer på olika sätt kan hänföra sig till och leda till radikaliserings. Det är viktigt att utveckla verksamhetskulturen i en riktning som stödjer ungas

delaktighet och välfärd även i skolornas och läroanstalternas säkerhetsarbete. Tidig förstärkning och förebygga arbete märks före korrigerande åtgärder. Elev- och studerandevården och hänvisning till tjänster är viktiga metoder att bryta radikaliseringsutvecklingen. Skolan eller läroanstalten kan också vid behov göra barnskyddsanmälan. Lärarna är experter på fostran och de kan som ett inslag i undervisningen förbättra elevernas medieläskunnighet och kritiska tänkande samt utöka deras kunskaper om hur man påverkar beslutsfattandet i samhället med ickevåldsmetoder.

Polisen är en viktig aktör vid förebyggandet av våldsam extremism och radikalisering. Polisen möter i sitt arbete personer som är på väg att radikaliseras, som har radikaliserats eller som begår brott vilkas motiv har anknytning till våldsam extremism. Den multiprofessionella Ankkuri-verksamheten i samband med polisinsättningarna arbetar med radikaliserade personer. Ankkuri-verksamheten stöds av samarbetsgrupper där man i större omfattningar planerar och vidtar åtgärder som förebygger våldsam extremism. Polisen kan använda till exempel samtal och metoder i anslutning till brottsutredning, och hänvisa personer vidare till organisationers och myndigheternas tjänster.

Skyddspolisen följer utvecklingen och lägesbilden när det gäller våldsam radikalisering och extremism. Informationsutbytet mellan lokalpolisen och skyddspolisen är viktigt för den riksomfattande och lokala lägesbilden. Skyddspolisen följer den internationella utvecklingen, identifierar nya hot och ger andra myndigheter experthjälp.

Organisationer producerar tjänster som spelar en viktig roll för att förebygga våldsam extremism. De som är intresserade av våldsam extremism och som anslutit sig till sådana grupper litar sällan på myndigheterna och av denna orsak är det ofta lättare för dem att anlita tjänster som produceras av organisationer. Organisationer producerar tjänster som hjälper personer att frigöra sig från våld, mentortjänster och andra vårdtjänster, som främjar frigörandet från ideologier som godkänner användning av våld. Dessutom erbjuder organisationer en väg till samhällspåverkan utan våld.

Religiösa samfund är experter och trovärdiga aktörer i frågor som gäller religionstolkning. Religiösa samfund kan stödja individer och grupper som bekämpar värvning till våldsamma grupper. Religiösa samfund har en viktig uppgift att stärka grupper motståndskraft mot budskap som uppmanar till våld. Religiösa samfund kan tillsammans motarbeta våld och sprida kunskap om att våld inte kan motiveras med religion.

Familjen och närstående har många möjligheter att förebygga radikalisering. Trots detta kan radikalisering också inträffa utan att familjen märker det. Våldsbejakande extremistiska grupper kräver ofta att de som deltar i deras verksamhet klipper banden till människor utanför gruppen inklusive familj och vänner. Målet är att individen ska vara både fysiskt och mentalt helt beroende av den våldsbejakande gruppen. På så sätt kan familjen förlora en familjemedlem. Känslomässiga band är emellertid ofta starka och har en betydande kraft när det gäller att förhindra att en person går med i våldsam extremistisk verksamhet. Familjen behöver stöd, råd och mentalt stöd för att kunna hindra familjemedlemmar från att ansluta sig till våldsbejakande extremistiska grupper.

4 Åtgärder för att förebygga våldsam radikaliserings och extremism

De aktörer som bär huvudansvaret för åtgärden är angivna med fet stil.

4.1 Samordna det förebyggande arbetet, utbyta erfarenheter av goda förfaranden, öka kunskaperna och arbeta flexibelt med beaktande av förändringarna i omgivningen

***Mål:** Målet för åtgärden är att förenhetliga de olika funktionerna och se till att det inte finns överlappningar eller brister i dem. Kunskaperna och den praxis som konstaterats fungera bra är lättillgängliga för alla. Verksamheten utvecklas och ses över i enlighet med förändringarna i omgivningen.*

1. En nationell samarbetsgrupp mot våldsam extremism tillsätts för en ny period. Den arbetar under inrikesministeriets ledning och dess arbete stöds av ett nätverk och i sammansättningen beaktas prioriteterna och tyngdpunkterna i verksamheten. (ansvar: **IM**)

Enligt internationell erfarenhet förutsätter effektivt förebyggande av våldsam extremism tydlig samordning och omfattande samarbete. Inrikesministeriet svarar för den nationella samordningen av verksamheten. I den nationella samarbetsgruppens sammansättning beaktas aktörer som bär ett centralt ansvar för att förebygga våldsam extremism. Till dem hör förvaltningsområden med anknytning till fostran, undervisning, läroanstalters och studerandes säkerhet, människors hälsomässiga och sociala välfärd samt kriminalpolitik. I samarbetsgruppen ingår även företrädare för organisationer som är centrala med tanke på verksamheten.

Den nationella samarbetsgruppens arbete stöds av ett nätverk till vilket inbjuds aktörer enligt aktuella teman för verksamheten och regionala satsningar. Teman för nätverkets verksamhet definieras årligen i det nationella samarbetsnätverkets verksamhetsplan.

Den nationella samarbetsgruppen samordnar och främjar verksamheten för att förebygga våldsam radikaliserings och extremism i hela landet. Viktiga uppgifter för den nationella samarbetsgruppens är bland annat att bereda utbildning i anslutning till förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism, att bedriva forskning, att bereda lägesrapporter, att främja lokalt arbete, att planera EXIT-verksamhet och andra tjänster, att samarbeta med sammanslutningar och att kommunicera.

Det skapas effektiva och fungerande strukturer för att förebygga våldsam radikaliserings och extremism.

Mål: Försäkra sig om att det i landets alla delar finns beredskap och stabila strukturer att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism i den omfattning som den lokala lägesbilden förutsätter.

2. Den multiprofessionella Ankkuri-verksamheten i samband med polisinsatserna förebygger våldsamt radikaliserings och extremism samt genomför individinterveneringar. Även organisationer och företrädare för sammanslutningar deltar i verksamheten. (ansvar: SM, **Polisstyrelsen**)

Polisen har beslutat att multiprofessionell Ankkuri-verksamhet inrättas på samtliga polisinsatsernas område. Inom Ankkuri-verksamheten arbetar utöver poliser till exempel företrädare för socialvården, psykiatriska sjuksköterskor och företrädare för ungdomsarbetet. Inrättandet av Ankkuri-verksamhet förutsätter att andra myndigheter stödjer och deltar i arbetet.

Ankkuri-verksamhetens beredskap att förebygga våldsamt radikaliserings och extremism bestäms beroende på den lokala omgivningen och lägesbilden *enligt tre nivåer*.

Nivåerna är som följer:

Miniminivå. Multiprofessionell Ankkuri-verksamhet bedrivs i samband med samtliga polisinsatser och fungerar som kontaktpunkt och ansvarig aktör vid skötseln av fall med anknytning till våldsamt radikaliserings och extremism i området. Ankkuri-verksamheten ordnar nödvändig utbildning för myndigheterna och andra aktörer i området för att säkerställa att de kan ta kontakt med rätt instans.

Miniminivån lämpar sig för små orter och orter där våldsamt radikaliserings och extremism är fenomen på individnivå. Det är dock viktigt att beakta att hot om våldsamt radikaliserings och extremism existerar även på små orter. Exempel på detta är de som gjort sig skyldiga till skolskjutningar, de som hotar med massdråp samt de som "självradikaliserats" via internet och rest till konfliktområden. Av denna orsak är det viktigt att bygga upp sakkunskap för att ingripa i våldsamt extremism även på mindre orter.

Basnivå. Utöver Ankkuri-verksamheten finns i kommunen eller regionen en lokal samarbetsgrupp eller ett lokalt samarbetsnätverk för att förebygga våldsamt extremism. I gruppen deltar förutom de organisationer som är med i Ankkuri-verksamheten även sådana myndigheter och andra aktörer i området som är med och förebygger våldsamt radikaliserings och extremism eller som har information och kunskaper om detta. Exempel på sådana är undervisningsvården, Skyddspolisens regionkontor, organisationer som arbetar för att minska våldet samt offer- och kristjänster. Samarbetsgruppens eller samarbetsnätverkets uppgift är att följa hur våldsamt radikaliserings och extremism utvecklas lokalt särskilt med stöd av Ankkuri-verksamhetens iakttagelser samt att vidta åtgärder och initiativ som minskar hotet i området. Samarbetsgruppen eller samarbetsnätverket kan vara en del av de strukturer för lokalt säkerhetssamarbete och säkerhetsplanering som redan finns i kommunen, om detta är ändamålsenligt.

Basnivån lämpar sig för städer och sådana orter där det finns en eller flera våldsamma extremrörelser eller grupper eller där det finns risk för att flera former av våldsam extremism uppstår. Inrikesministeriet utarbetar tillsammans med Polisstyrelsen, Skyddspolisen och Finlands Kommunförbund ett förslag till kommuner där åtminstone verksamhet på basnivå borde startas. Verksamhetsstarten i de föreslagna kommunerna stöds systematiskt i samarbete mellan dessa aktörer.

Hög nivå. På högnivåorter arbetar förutom basnivåverksamheten, som är multiprofessionell Ankkuri-verksamhet och ett samarbetsnätverk, dessutom hos polisinsättningen, kommunen eller bägge heltidsanställda experter på förebyggande av våldsam extremism. Experternas arbete inriktas i enlighet med de lokala behoven och är kopplat till Ankkuri-verksamheten och/eller den lokala samarbetsgruppens verksamhet.

Hög nivå lämpar sig för städer där det finns risk för att våldsam extremism utgör ett förhöjt hot mot säkerheten i vardagen och trygghetskänslan. Kommunerna och polisinsättningarna beslutar självständigt utifrån sin egen lägesbedömning i vilken omfattning de genomför högnivåmodellen.

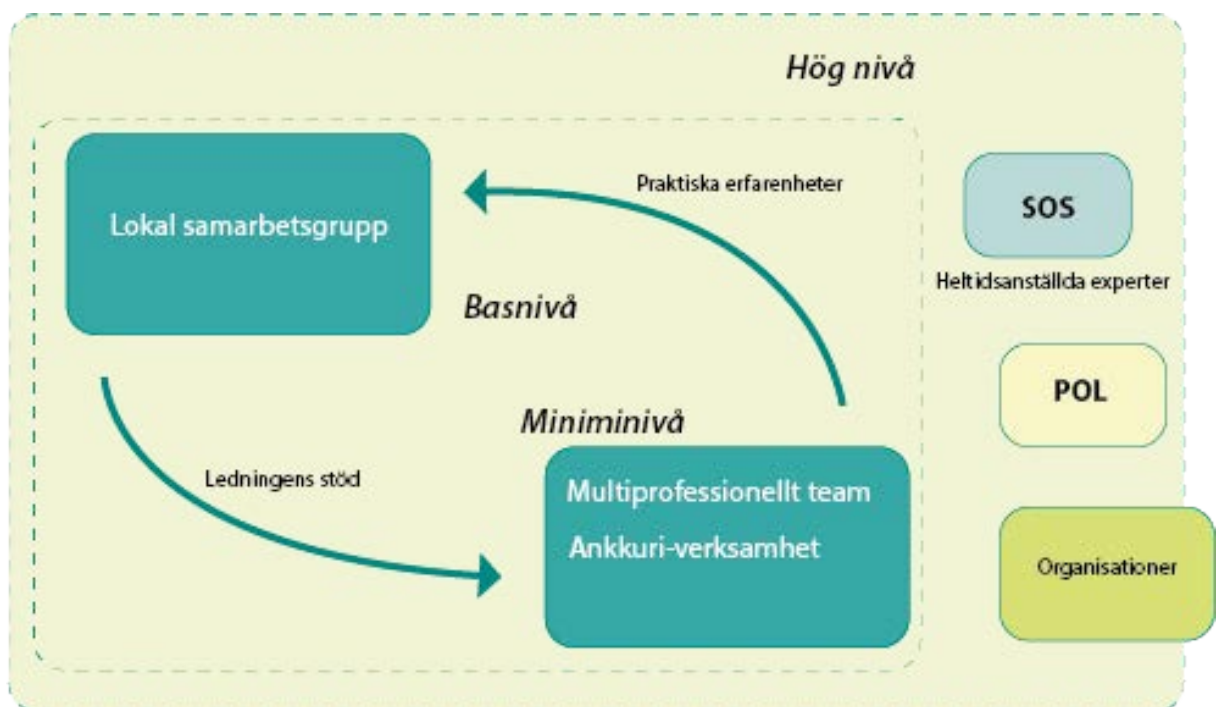

Bild 1. Förklaring till förkortningarna: SOC = socialväsendet, POL = polisen, organisationer = organisation som arbetar med att förebygga våldsam extremism

I den lokala verksamheten deltar förutom myndigheter även organisationer och företrädare för sammanslutningar. Företrädarna för polisen eller, om man kommit överens om det, företrädarna för kommunen inbjuder organisationer och företrädare för sammanslutningar till samarbetet.

3. I Helsingfors, Åbo och Tammerfors bedriver myndigheter, organisationer och sammanslutningar effektiviserat samarbete. På dessa orter inleds verksamhet (s.k. Reach Out-arbete) där skapas en nära gemenskap för myndigheter, organisationer, sammanslutningar och religiösa aktörer som arbetar med att förebygga våldsam radikaliserings och extremism. De som deltar i verksamheten får effektiviserat stöd i arbetet med att förebygga våldsam radikaliserings och extremism. Målet är att kunskaper och erfarenheterna ska komma till gemensam användning och att informationen om tillgängliga tjänster och god praxis ska sprida sig i området. (ansvar: **IM, KUH**)
4. Städernas och polisinsatsernas samarbete i huvudstadsregionen för att förebygga våldsam radikaliserings och extremism utökas för att säkerställa att radikaliserade personer som bor i området eller personer som håller på att radikaliseras inte blir utan ändamålsenligt stöd eller åtgärder på grund av administrativa hinder (ansvar: **Polisstyrelsen, städerna Helsingfors, Esbo och Vanda samt polisinsatserna**)

4.2 Inleda RADINET (exit)-verksamhet

***Mål:** Det utvecklas en tjänst som stöder radikaliserade personer i att frigöra sig från våldets och våldsamma grupperns inflytande. Samtidigt minskar man hotet om våld mot samhället och individen.*

5. Radinet (exit)-verksamhet inleds. Det är planmässig, individorienterad verksamhet vars syfte är att deltagaren avstår från eller avhåller sig från att använda våld som motiveras ideologiskt. Deltagandet i verksamheten baserar sig på frivillighet. Målet för Radinet-verksamheten är att minska våldshotet och den kompletterar de straffrättsliga metoderna. Att ingripa i våldsproblemet med enbart straffrättsliga metoder är inte tillräckligt för att minska våldshotet från medlemmar i våldsbejakande extremrörelser eller kriminella grupper mot andra människor och samhället. Målgrupp för verksamheten är i den första fasen radikaliserade anhängare av religiöst motiverat våld, och i den andra fasen radikaliserade anhängare av våldsbejakande extremhögerrörelser. Deltagande i Radinet-verksamheten är frivilligt. Verksamheten samordnas av Vuolle Settlementti, och flera olika organisationer som stöds av religiösa samfund är med och ordnar tjänsterna. Radinet-verksamheten stöds av lokala organisationsaktörer på gräsrotsnivå och företrädare för religiösa samfund. I styrgruppen för verksamheten ingår förutom företrädarna för organisationer även de myndigheter som är centrala för verksamheten. (ansvar: **Vuolle Settlementti, organisationer, IM**)
6. Radikaliserings i fängelser förebyggs. Fångar befinner sig på många sätt i en utsatt ställning och är således särskilt mottagliga för våldsbejakande extremgruppers propaganda och rekrytering. Radikaliserings i fängelser är ett av de största orosmomenten i Europa. I enlighet med Europeiska rådets slutsatser förbinder sig Finland att genomföra en övervägd och skraddarsydd verksamhetspolicy för att förebygga radikaliserings i fängelser som leder till terrorism och våldsbejakande extremrörelser; denna policy anpassas till de nationella förhållandena och de berörda individernas behov och den kan omfatta till exempel följande delfaktorer: det utvecklas riskbedömningsmetoder och verktyg för identifiering av tidiga tecken på

radikalisering, det ses till att fängelsepersonalen får utbildning i att känna igen radikalisering, fångarna ges möjlighet att lära sig och utveckla kritiskt tänkande, osv. När verksamheten planeras och genomförs beaktar man de riktlinjer mot radikalisering och våldsam extremism som antagits av PCCP som lyder under Europeiska rådet och de erfarenheter som samlats av nätverket Radicalisation Awareness Network Centre of Excellence (RAN) samt deltar man aktivt i nätverkets verksamhet. Man är med och utvecklar RADINET (Exit)-verksamheten och deltar i den egentliga verksamheten till den del som den berör rannsakningsfångar och dömda som avtjänar straff. (ansvar: JM, FjgY)

4.3 Inleda Helpline-stöd för de familjer och närstående som berärs av radikalisering

Tillvägagångssätt för att identifiera och stödja familjer och närstående som berärs av radikalisering

7. En familj och närstående behöver stöd när en medlem eller flera medlemmar har radikaliserats. Stödet kan vara förebyggande i det skedet då en person håller på att ansluta sig till någon grupp eller rörelse som använder ideologiskt motiverat våld. Stöd behövs också då en individ redan har anslutit sig till en grupp eller rörelse som använder våld. Stödet kan vara till exempel experthjälp och råd om hur man ska agera i situationen och var man får behövliga tjänster. Stödet kan också bestå av till exempel hjälp för en familj vars barn har rest till konfliktområden. Personer som upphör med sin verksamhet i konfliktområden och återvänder till hemlandet gör det enligt tidigare erfarenheter just på grund av familjens inflytande. Syftet med stödet är också att hjälpa familjen att klara av krisen. Det måste säkerställas att andra familjemedlemmar inte radikaliseras på grund av trycket eller skammen. Organisationerna utvecklar verksamhet för att stödja familjer och individer som lider på grund av våldsam radikalisering och extremism genom att starta Helpline-verksamhet, som stödjer familjer och närstående i frågor som gäller radikalisering. När verksamheten utvecklas utnyttjas experthjälp och stöd från Radicalisation Awareness Network Centre of Excellence (RAN) som arbetar i anslutning till EU. (ansvar: cf[Ub]gUjcbYfZ-A)

4.4 Främja organisationernas arbete för utveckling av sådana tjänster som våldsamt radikaliserade personer kan hänvisas till

Tillvägagångssätt för att identifiera och stödja familjer och närstående som berärs av radikalisering

8. Det finns inte mycket våldsförebyggande tjänster som är avsedda särskilt för unga män trots att unga män är överrepresenterade bland gärningsmännen och brottsoffren. Största delen av tjänsterna tillhandahålls av organisationer. Endast en liten grupp unga män söker sig till eller hänvisas till tjänster. Organisationer som erbjuder tjänster för dem som vill frigöra sig från våld utanför hemmet får stöd med att sprida sina tjänster till olika områden. Organisationers verksamhet i syfte att minska

våld utvidgas inom förebyggandet av ideologiskt motiverat våld med hjälp av internationell och inhemsk utbildning. Myndigheternas, i synnerhet polisens, kunskap om tillbudsstående organisationstjänster utökas. (ansvar: den nationella samarbetsgruppen mot våldsam extremism, lokala samarbetsgrupper, **organisationer, Polisstyrelsen**)

Organisationer som arbetar på gräsrotsnivå har nära kontakt med människornas vardag. Dessa grupper spelar en särskilt viktig roll för att förebygga resor till konfliktområden och gängbildning i anslutning till våldsam extremhögerversamhet. Dessa organisationers verksamhet stöds och främjas så att de kan delta i förebyggandet av våldsam radikaliserings och extremism. Organisationer erbjuder också en väg till samhällspåverkan utan våld. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen mot våldsam extremism, lokala samarbetsgrupper**).

4.5 Öka kunskaperna, expertisen och informationen vid förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism

Mål: De professionella och representanter för organisationer som i sitt arbete möter personer som är våldsamt radikaliserade eller håller på att radikaliseras kan i stor utsträckning identifiera olika kännetecken på radikaliserings och kan agera för att bryta radikaliseringsutvecklingen. Forskningsrön stödjer utvecklingen av kunnandet och yrkesskickligheten.

9. Den nationella samarbetsgruppen och nätverket för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism sammanställer årligen utbildningsbehoven och utifrån dem bereds en heltäckande utbildningsplan där man också har beaktat den utbildning som olika aktörer ansvarar för. De viktigaste målgrupperna för utbildningen är de sektorer som är viktigast med tanke på verksamheten – undervisnings-, ungdoms-, social- och hälsoväsendet samt polisen och de lokala samarbetsgrupperna på basnivå och hög nivå. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen och nätverket, lokala samarbetsnätverk**)
10. Forskning som producerar kunskap som stödjer förebyggandet av våldsam radikaliserings och extremism främjas. Man deltar aktivt i nordiskt och internationellt forskningssamarbete och utnyttjar effektivt nationella och internationella möjligheter till forskningsfinansiering. (ansvar: forskare, **olika förvaltningsområden** och övriga aktörer i enlighet med sina ansvarsområden)
11. Polisstyrelsen styr och ansvarar för polisväsendets förebyggande verksamhet och för Ankkuri-verksamhetens planmässiga utbildning i frågor som gäller våldsam radikaliserings och extremism. Ankkuri-aktörerna bildar nätverk och utbyter god praxis och erfarenheter. Polisens kunnande och sakkunskap utnyttjas i lokala nätverks och andra myndigheters utbildning. Ankkuri-aktörerna ansvarar för den utbildning som behövs på orter med miniminivå. (ansvar: **Polisstyrelsen, Ankkuri-aktörerna**)
12. Den nationella samarbetsgruppen för förebyggande av våldsam extremism ordnar årligen seminarier och andra evenemang som samlar olika aktörer. Tietotalo-seminarierna fortsätter. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen**)

13. Man deltar aktivt i internationella evenemang och utbildning i syfte att få ny information samt utbyta god praxis och erfarenheter. Målet är att utbildningen ska fördelas rättvist mellan alla regionala och lokala aktörer, dock med hänsyn till det lokala hotet om våldsam extremism och utbildningsbehovet. Man arbetar för att inte bara myndigheterna utan också företrädarna för organisationer, städer och sammanslutningar ska ha möjlighet att delta i utbildning. (ansvar: **XYb`bUjcbY`U gUa UfVYtg[fi ddYb**)
14. När tyngdpunkterna för Utbildningsstyrelsens och regionförvaltningsverkens fortbildning fastställs beaktar man verktyg och kunskaper för att identifiera och hantera propaganda, våldsam radikaliserings och extremism i skolor och läroanstalter. (ansvar: **I ?A ŽUBS**, regionförvaltningsverken)
15. En verktygsback som i det första skedet är avsedd för experter tas i bruk. Verktygsbacken utvecklas vidare i enlighet med förändringarna i omgivningen, verksamhetens utveckling och aktörernas kunskapsbehov. Verktygsbacken blir en fast del av det riksomfattande förebyggande arbetet. (ansvar: **→A**)

4.6 Avslöja och undersöka hatbrott på ett effektivt sätt, stödja offren för hatbrott och de sammanslutningar som kräver dem

*Tellur[jã^} Å & @a' a'aa' [w à \ é {] aã a^A ~} aã @ c' A ~ \ aã a^/ aã Aã Aã \ \ • aã @ oã A
• aã aã aã ^ã aã • | 4ã aã Å & @ã } aã \ • 4ã } ã * Aã Aã aã [wã ~ eã aã ã ã \ aã \ • aã \ } aã aã [{ A
çè|ã • aã Aã aã aã ^ã ã * Å & @ã aã { ã { Æ*

16. Det finns ett samband mellan hatretorik och hatbrott och våldsam radikaliserings och extremism. Hatretorik kan uppvigla särskilt personer i utsatt ställning till hatbrott eller att gå med i våldsam extremistisk verksamhet. Risken för att individer och grupper som är föremål för hatretorik och hatbrott ska radikaliseras ökar i synnerhet om de upplever att samhället och myndigheterna inte ingriper tillräckligt och tryggar deras rättigheter. Ett inslag i polisens arbete är att avslöja och ingripa i misstankar om hatbrott som kommit till dess kännedom och utföra förundersökning om villkoren för den uppfylls. Under inrikesministeriets polisavdelnings ledning görs en utredning om hur avslöjandet av hatbrott och förundersökningen ska effektiviseras samt vilket utrednings- och kunskapsmässigt stöd som behövs. (ansvar: **→A**)
17. Ett hatbrott är ett brott som begåtts mot en person, en grupp, någons egendom, en institution eller en företrädare för dessa och vars motiv är fördömd eller hat mot offrets antagna eller faktiska etniska eller nationella bakgrund, religiösa övertygelse eller livsåskådning, sexuella läggning, könsidentitet, könsuttryck, funktionsnedsättning eller någon med dessa jämförbara egenskaper. Vid hatbrott är offer inte bara den individ som utsatts för brottet utan hela den grupp som offret representerar. Om offer för hatbrott inte får stöd kan det hända att färre hatbrott anmäls till polisen. Detta åter ökar misstänksamheten och uppfattningen om att hatbrott inte tas tillräckligt allvarligt och att offret inte får rätt. Inrikesministeriet har tillsammans med Brottsofferjouren genomfört EU-projektet "Good Practice+", där man skapar förfaranden för att stödja offer för rasistiska och hatbrott. Man genomför god praxis som skapats inom ramen för projektet och eventuella fortsatta projekt. (ansvar: **→A ŽDc`jggmíY gYbž 6 fcltgcZYf`ci fYb**)

18. Även religiösa samfund och deras samlingslokaler kan utsättas för hatretorik och hatbrott. Kyrkans Utlandshjälp (KUH) utvecklar i samarbete med religiösa samfund verksamhet där religionssamfunden stödjer varandra när de hotas eller utsätts för ett konkret hot. Denna s.k. Shoulder to Shoulder-verksamhet utvecklas och genomförs. (ansvar: **KUH**, religiösa samfund)

4.7 Vidta åtgärder på grund av det ökade antalet asylsökande

***Mål:** Förebygga spridningen av propaganda som uppmanar till våldsamt radikaliserande och rekryteringen av asylsökande till våldsbejakande rörelser samt att sörja för en effektiv integration. I verksamheten beaktas åtgärdsförslagen i undervisnings- och kulturministeriets rapport Studiegångar och integrering av invandrare (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:1)*

19. Under 2015 kom det cirka 32 000 asylsökande till Finland. Antalet asylsökande uppskattas förbli stort i Europa även under kommande år, om det inte går att lösa den underliggande orsaken till problemet, krig och konflikter på olika håll i världen. Asylsökande kan på grund av sin utsatta ställning och osäkra framtid vara mottagliga för extremisternas propaganda. Asylsökande och asylförläggningar är också föremål för skadegörelse och brott. Dessa omständigheter samt eventuella integrationsproblem och misstro och diskriminering från majoritetsbefolkningens sida kan öka risken för att enskilda personer radikaliseras. Asylförläggningarnas personal och andra som arbetar med asylsökande utbildas i att identifiera våldsamt radikaliserande och extremism och förebygga den. (ansvar: SM, **Polisstyrelsen**)
20. I enlighet med målen i det asylpolitiska åtgärdsprogram som regeringen beslutade om den 8 december 2015 ser man till att asylsökande som fått uppehållstillstånd integreras effektivt, förhindrar att i synnerhet unga marginaliseras och ser till att de som kommit utan vårdnadshavare får en trygg uppväxt och utbildning. Man beaktar åtgärdsförslagen i undervisnings- och kulturministeriets rapport Studiegångar och integrering av invandrare (Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:1). (ansvar: **de ministerier och myndigheter som ansvarar för integration**)
21. Säkerheten för alla som berörs av integration och anställda som arbetar med integration säkerställs. (ansvar: **de ministerier och myndigheter som ansvarar för integration**)

4.8 Förebygga radikalisering och våldsam extremism genom en god, balanserad och tydlig kommunikation

***Mål:** Använda ord och tilltal som inte sårar, stämplar eller radikaliserar individer eller grupper så att de söker sig till våldsam extremism eller i värsta fall terroristverksamhet.*

22. Retorik och de ord som används är ett viktigt inslag i förebyggandet av våldsam radikalisering och extremism. Dåligt valda ord och uttryck kan forcera radikaliseringen och upplevelsen av utanförskap, som ofta är en viktig bakomliggande orsak till våldsam radikalisering. Man utarbetar en ordlista över "våldsam extremism och radikalisering", med termer som är konstruktiva och som inte ökar radikaliseringen. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen mot våldsam extremism**)
23. Man förbättrar och förtydligar kommunikationen om målen och metoderna för att förebygga våldsam radikalisering och extremism. Man eftersträvar diskussion och växelverkan med olika grupper i syfte att målen och metoderna ska upplevas som gemensamma. För att stödja kommunikationen utarbetas aktuellt material som gör att de som arbetar med att förebygga våldsam extremism och radikalisering får ökad insikt om våldsamma extremistgruppers centrala budskap, metoderna att sprida det vidare och målgrupperna. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen mot våldsam extremism**)
24. Lägesbildsverksamheten som gäller våldsam extremism utvecklas ytterligare i syfte att sprida aktuell information om situationen beträffande extremistiskt våld och extremistisk verksamhet i Finland. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen mot våldsam extremism**)
25. Det ordnas regelbundet rundabordsdiskussioner för medierna och vid behov andra aktörer om aktuella teman med anknytning till våldsam radikalisering och extremism. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen mot våldsam extremism**, lokala samarbetsgrupper)
26. Olika länders erfarenheter har visat att i krissituationer med anknytning till våldsam extremism är snabb, balanserad och lyckad kommunikation av största vikt för att begränsa och minska skadorna. Det utarbetas en kriskommunikationsplan där man beskriver kommunikationsprinciperna i situationer som kräver kommunikation om våldsamma extremist- och radikaliseringsfenomen vid störningar och i krissituationer. (ansvar: **den nationella samarbetsgruppen mot våldsam extremism**)

4.9 Förstärka barns och ungdomars förmåga att identifiera och skydda sig mot våldsbejakande budskap och påverkan

***Mål:** Barn och unga kan själva och tillsammans med andra avvisa sådana budskap och bekämpa sådan propaganda som uppmanar till våldsam radikalisering och extremism.*

27. Barn och unga kan själva och tillsammans med andra identifiera och avvisa budskap och propaganda som uppmanar till våldsam radikalisering och extremism. Medieläskunnighet är en viktig färdighet som stärker barns och ungas förmåga och kompetens att avvisa propaganda och den s.k. alternativa kommunikation som spritt

sig de senaste åren. I grunderna för läroplanen för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, som fastställdes 2014, och i grunderna för läroplanen för gymnasiet, som fastställdes 2015, ingår medieläskunnighet i det omfattande kunnandet inom kompetenshelheten multilitteracitet och medieläskunnighet genomsyrar också de olika läroämnena inom den grundläggande utbildningen. I de nya grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen har dessutom de mänskliga rättigheterna och fostran till ett demokratiskt samhälle fått större betydelse än tidigare. Förutom i skolorna främjas medieläskunnighet i bl.a. ungdomsarbetet, bibliotek och organisationer. (ansvar: UKM, **UBS**, **Nationella audiovisuella institutet KAVI**)

28. Utrikespolitik, de mänskliga rättigheterna och upplevelser av kränkningar av de mänskliga rättigheterna samt förringande av mänskligt lidande är viktiga orsaker till våldsamt radikaliserande. Våldsbejakande extremrörelser använder effektivt dessa teman i sin propaganda för att ge näring åt upplevelser av orättvisor och frustration. Av denna orsak upplever många unga det som en viktig och rentav enda metod att påverka direkt genom våld. Man säkerställer att de unga har möjlighet att föra en öppen diskussion om teman som är viktiga för att förebygga våldsamt radikaliserande och extremism genom att ordna debatter och andra evenemang kring utrikespolitik, de mänskliga rättigheterna och andra motsvarande teman, där de unga står i centrum. (ansvar: **UM**, IM, JM)

29. Enligt undersökningar har finländska unga, i synnerhet unga pojkar, rätt mycket fördomar mot etniska minoriteter. Fördomar och rädsla för det som är främmande baserar sig ofta på okunskap. Kultur- och globalfostran stärks i skolorna och i samband med fritidsaktiviteter, de unga ges möjligheter att besöka olika religiösa samfund (t.ex. kyrkor, moskéer, synagogor osv.) och det skapas möjligheter till diskussion och dialog om olika religioner. (ansvar: **läroanstalter**, **ungdomsarbetet**, organisationer, religiösa samfund)

4.10 Betona polisens särskilda ansvar för att förebygga våldsamt radikaliserande och extremism

***Mål:** Inom polisväsendet finns en omfattande medvetenhet om och förståelse för polisens särskilda ansvar för att förebygga och bekämpa våldsamt radikaliserande och extremism. Ansvaret baserar sig på att våldsamt extremism som fenomen går in på kärnområdet för allmän ordning och säkerhet, dvs. att garantera en trygg livsmiljö och omgivning, individens och samfundens säkerhet samt rättsskyddet.*

30. Förebyggandet av våldsamt radikaliserande och extremism görs till en del av polisens förebyggande verksamhet och Ankkuri-verksamheten, som utvidgas. I enlighet med Polisstyrelsens beslut ska Ankkuri-verksamhet bedrivas vid alla polisinrättningar. Till Ankkuri-verksamheten fogas beredskap att förebygga våldsamt radikaliserande och extremism. Vid alla polisinrättningar genomförs verksamhetsmodellen på antingen miniminivå, basnivå eller hög nivå för att förebygga våldsamt radikaliserande och extremism. (ansvar: **Polisstyrelsen**)

31. Polisverksamhet i sociala medier är en ny verksamhetsform under utveckling. Polisverksamhet i sociala medier hänför sig till all polisverksamhet inklusive polisens förebyggande arbete. Våldsamt radikaliserande och extremism har inte hittills beaktats systematiskt i verksamheten, eftersom den har varit beroende av polisinsatserna egen beredskap och egna satsningar på aktivitet i sociala medier. Polisstyrelsen utvecklar polisverksamheten i sociala medier ytterligare. Samtidigt fastställer Polisstyrelsen innehållet i samt målen och uppgifterna för polisverksamheten i sociala medier när det gäller att förebygga våldsamt radikaliserande och extremism. (ansvar: IM, **Polisstyrelsen**)
32. Med tanke på säkerheten utgör sådana personer en risk som är förknippade med hög våldspotential men mot vilka man inte kan använda strafflagens metoder och som inte heller kan förpassas till vård mot sin vilja. Ett hotbedömningsverktyg som är inriktat på att hantera säkerhetsrisk, det s.k. sållningsverktyget, används i Helsingfors och Uleåborgs ledningscentraler samt nästan alla polisenheter. Sållningsverktyget har visat sig fungera i praktiken. Med dess hjälp har man redan nu kunnat förhindra allvarliga potentiella våldsgärningar samt massdråp. Polisen har inrättat den riksomfattande Utkat-funktionen. Målet för den riksomfattande centraliseringen av funktionen är att vidareutveckla polisens hotbedömningsprocesser och sållningsverktyg, delta i internationellt samarbete kring hotbedömning, stödja polisenheterna vid hanteringen av krävande hotfall med hög risk samt fungera som polisens nationella kontaktpunkt till andra myndigheter, i första hand hälso- och sjukvårdsmyndigheterna. Hänvisningen av riskpersoner till fortsatta åtgärder inom hälso- och sjukvården har inte påskyndats på planerat sätt. Man har inte lyckats skapa en riksomfattande modell för hur fallen ska skötas. Inom den riksomfattande Utkat-funktionen fortsätter man att utveckla och införa sållningsverktyget inom polisen, att utveckla nätverket av hälso- och sjukvårdsexperter som är insatta i farlighetsbedömning och dynamiken hos riktat våld samt skapar man en riksomfattande modell för tillträde till medicinsk bedömning. (ansvar: **Polisstyrelsen**)

4.11 Skräddarsy åtgärder som inriktas på de olika formerna av våldsamt radikaliserande och extremism

Den våldsbejakande extremhögern

Mål: Förbättra förutsättningarna att förebygga rekryteringen till våldsbejakande extremhögrupper.

33. Aktiviteten inom våldsbejakande extremhögrupper och antalet aktiva medlemmar i dem har varit ringa i Finland. Den senaste tiden har det funnits tecken på att olika grupper har blivit aktivare. För att förhindra att gruppernas medlemsantal ökar är det viktigt att känna till hur och vilka som rekryteras till medlemmar i grupperna. En utredning utarbetas om detta som stöd för förebyggande åtgärder. (ansvar: IM, Polisstyrelsen, Skyddspolisen)

Den våldsbejakande extremvänstern

Mål: Utöka polisens kunskaper och beredskap att bekämpa våld som utövas av den våldsbejakande extremvänstern och som förekommer särskilt i samband med demonstrationer.

34. Våldshot i anslutning till anarkistiska radikala rörelser förekommer särskilt i samband med demonstrationer. I samband med dem riktas våld även mot myndigheter, i synnerhet polisen, samt mot extremhögern och nynazister, som upplevs som motståndare. Polisen utvecklar sin verksamhet för att minska våldet i samband med demonstrationer. Här ingår åtgärder före och efter demonstrationer. (ansvar: **Polisstyrelsen**)

Religiöst motiverad våldsam radikaliserings och extremism

Mål: Minska antalet personer som reser till konfliktområden och skapa ett förfarande för att hantera dem som återvänder från sådana områden.

35. I förhållande till folkmängden och jämfört med tidigare motsvarande fall har det rest många personer till konfliktområden från Finland. Särskilt de som på senare tid rest till Syrien och Irak har i huvudsak anslutit sig till terroristgrupper som är verksamma där. Det krävs omfattande samarbete mellan myndigheter, organisationer och sammanslutningar för att minska antalet som reser till konfliktområden. Det är dock viktigt att det finns en aktör – Ankkuri-verksamheten – som kan agera i en situation där en person överväger eller är på väg att resa till konfliktområden. Andra aktörer kan alltid kontakta Ankkuri-verksamheten när de möter en person som är på väg att radikaliseras. Ankkuri-verksamheten stärks för att förebygga resor till konfliktområden liksom samarbetet med andra aktörer. (ansvar: IM, Skyddspolisen, **Polisstyrelsen**)
36. De som rest till och återvänt från konfliktområden i Syrien och Irak är en stor utmaning för samhället. Den första uppgiften är att få information om vilka som är på väg tillbaka från områdena. De som gjort sig skyldiga till brott måste ställas till svars för sina gärningar. En del personer är dock sådana att de inte kan åtalas för brott, det finns inte tillräckligt med bevismaterial eller så utgår de inte något säkerhetshot. När det gäller dessa personer är det viktigaste att minska den risk för våld och ökad radikaliserings som hänför sig till dem samt främja deras återanpassning till samhället. Förfarandena bör vara genomskådliga, de måste stärka säkerheten i samhället och invånarnas trygghet och minska risken för våld. Det skapas förfaranden för att hantera dem som återvänder från konfliktområden. (ansvar: **IM, JM**, Polisstyrelsen, Riksåklagarämbetet)

5 Uppföljning av och rapportering om genomförandet av åtgärdsprogrammet

Genomförandet och resultaten av åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsam radikaliserings och extremism följs av en ledningsgrupp i vilken ingår företrädare för de organisationer som är viktigast med tanke på genomförandet av åtgärderna. Ledningsgruppen godkänner årligen en arbetsplan där man i detalj beskriver vad som ska göras under året för att genomföra åtgärderna och tidtabellen för detta. I samband med godkännandet av årsplanen bestäms också de årliga temagrupperna inom det nätverk som stödjer samarbetsgruppens arbete. Nätverken iakttar tyngdpunkterna i årsplanen och fastställer den sakkunskap och delaktighet som genomförandet förutsätter.

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto

Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET